

“Op het gebied van markt en ketens kan kennisdeling nog knap lastig worden”

Gedeeld probleem kan biologische en gangbare landbouw verbinden

De biologische landbouw en de gangbare sector gaan samen kennis ontwikkelen en kennis uitwisselen. Dat vraagt LNV althans de komende jaren van de biologische landbouwketens. Wageningse onderzoekers hebben al ervaring met samenwerkende sectoren. De meeste kans op succes heb je als de ondernemers met dezelfde vraag zitten, weet Frank Wijnands, thematrekker Biologische landbouw.

“We hebben laatst in kaart gebracht hoe groot de verbinding tussen bio en gangbaar nu is”, vertelt Wijnands. “Een kwart van het onderzoeksbudget van 5,2 miljoen voor het beleids-ondersteunend onderzoek aan biolandbouw is al besteed aan projecten waarin van die verbinding sprake is, waar aantoonbare belangstelling en samenwerking vanuit de gangbare landbouw is. Verder is veel van ons onderzoek te vinden in gangbare vakbladen.”

Bijna alle onderzoekers werken ook voor beide sectoren. Wijnands: “Een enkeling moest wel wennen aan de participatieve werkwijze in de biologische hoek, die de betrokkenheid van de biosector met onderzoek kenmerkt. De boeren draaien echt mee in het projectteam. Dat gebeurt toch minder in de gangbare sector.” Op onderzoeksniveau bestaat die verbinding in Wageningen dus zeker. Ook doen veel toeleveranciers en afnemers van producten zaken met zowel de biologische als gangbare sector.

Wijnbouw

Bij de kansen op succesvolle samenwerking is wel sprake van de wet op de remmende voorsprong. In de wijnbouw zitten producenten uit beide segmenten gebroederlijk in de commissie die praat over onderzoek. “Dat komt vooral omdat het een relatief nieuwe sector is in Nederland”, zegt Wijnands. “Ze hebben meteen gezocht naar de meerwaarde van wijnbouw hier.” In meer traditionele sectoren als de akkerbouw en rundveehouderij is de scheiding tussen sectoren nog sterk. “De verschillen in bedrijfsvoering zijn daar ook veel groter tussen gangbare en biologische bedrijven.”

Er is zeker winst te boeken door samenwerking, zegt Wijnands. Wel is belangrijk dat de ondernemers eigenaar blijven van de vraag, zodat de kennis goed benut wordt. De ervaring met projecten waarin al werd samengewerkt leert dat dit alleen goed gaat als partijen dezelfde problemen hebben. Dat maakt ook Rob Meijer duidelijk, themacoördinator Bioglastuinbouw en leider van het project Bevordering verbinding bio en gangbaar. “Verbinden wil zeggen dat ondernemers uit de biologische en gangbare sector en onderzoekers samen wer-

ken aan het oplossen van een probleem.” Eerste aanzetten daartoe zijn al zichtbaar in verschillende sectoren, waar ondernemers kijken wat er bij collega’s te leren of te halen valt. Een aanleiding is dat de gangbare sector wordt geconfronteerd met het wegvallen van gewasbeschermingsmiddelen. In de boomteelt ontmoeten de twee sectoren elkaar bij het onderwerp mechanische onkruidbestrijding, waar vooral de biologische sector aan werkt. Een noodzaak voor biologische telers omdat ze niet spuiten, interessant voor de gangbaren omdat bij spuiten middelen in de sloot kunnen belanden en zo de waterkwaliteit aantasten. Ook bij de fruitteelt gaan gangbare telers waarschijnlijk profiteren van ontwikkelingen in de biologische hoek. PRI, PPO fruit, Prisma en Innofruit werken samen aan nieuwe rassen. Dat is niet alleen om de smaak van de consument te bedienen. De nieuwe rassen moeten ook minder gevoelig zijn voor schurft, en dat is voor alle telers aantrekkelijk. Er zijn inmiddels lijnen geselecteerd die gaan leiden tot de introductie van nieuwe rassen.

“Multifunctionele boeren, die niet alleen boer zijn maar ook recreatieondernemer, zorgverlener of bijvoorbeeld winkelier, zowel van biologische als gangbare huize, kruipen ook rond de tafel. Daar zijn bioboeren een belangrijke voorloper”, zegt Meijer. Dat komt onder meer door hun beperkter afzetkanaal voor hun producten, waardoor ze vaker zochten naar meer inkomstenbronnen.

Andersom kijkt de biologische sector net zo goed in de keuken van de gangbare telers. De biologische glastuinbouw bijvoorbeeld is veel kleiner dan haar gangbare evenknie. Ze lift daarom graag mee met deze sterk innoverende collega’s, onder meer bij energiebesparing en gewasbescherming. “Onderzoek in de biosector gaat alleen nog over specifiek biologische vragen. Hun teelt is namelijk grondgebonden, wat bijvoorbeeld vragen oplevert over kasklimaat”, zegt Wijnands.

De twee werelden gaan elkaar vast ontmoeten in beider zoektocht naar duurzame innovaties. “We gaan de komende tijd proberen er wat meer aan te sturen”, zegt Wijnands, “en ook

kijken naar overlap in de innovatieagenda’s.” Beide sectoren kunnen elkaar onder meer gaan vinden op de onderwerpen dierenwelzijn, bodem, en markt en keten. Om de verbinding een handje te helpen wil LNV projecten over bodem en van markt en keten in de gangbare en biologische sector door dezelfde personen gaan laten aansturen.

Bij markt en keten kan het samen delen en ontwikkelen van kennis nog knap lastig worden, schat Wijnands in. “De gangbare sector zit er in veel gevallen niet op te wachten om biologische partijen wijzer te maken. De concurrentie om de positie op het schap is hard.”

Cultuurverschillen

Voor succes moeten in veel gevallen wel cultuurverschillen overbrugd worden. Aan beide kanten wordt weleens de neus voor de ander opgehaald. Dat voorkomt vaak dat mensen van de verschillende sectoren met elkaar praten, zegt Meijer. “Terwijl ze met de Kaderrichtlijn Water bijvoorbeeld, waarvoor de uitspoeling van nutriënten naar het oppervlaktewater omlaag moet, allebei een probleem hebben. Dit soort vraagstukken kunnen een belangrijke aanzet zijn om tot die verbinding te komen.” Op bodemgebied wordt nog opvallend weinig met elkaar opgetrokken. Maar, verwacht Wijnands, met een andere aansturing van onderzoek kan dat snel verbeteren. Dat ze elkaar niet altijd verstaan komt ook door hun verschillende achtergronden en denkramen. Grofweg kijkt de gangbare landbouw meer naar kosten en legt de nadruk op efficiency. Biologische boeren zien landbouw meer als onderdeel van het ecosysteem en hebben meer oog voor de integriteit van het dier. Voor je aan gezamenlijke onderzoeksvragen toekomt moeten de beelden die partijen van elkaar hebben geen hinderpalen meer zijn, en moet men elkaars taal verstaan. “De randvoorwaarden voor samenwerking zijn dat ze elkaar serieus nemen, zich beide eigenaar voelen van het probleem, en beide geld meebrengen voor het onderzoek”, besluit Wijnands.

Cluster	Biologische landbouw
Informatie:	www.kennisonline.wur.nl www.bioconnect.nl
Contact:	Frank.Wijnands@wur.nl 0317 - 48 10 16